

**Підготовка до
написання
наукової роботи**

План заняття

---

1. Наукова робота: визначення, поняття, основні види.
2. Загальна характеристика наукової роботи.
3. Загальна схема наукового дослідження.
4. Вибір і затвердження теми.
5. Формулювання назви наукової роботи.

Наукова робота!

I am Jayden Smith

I am here because I love to give presentations.

You can find me at @username

«Бути молодим науковцем в Україні – це означає бути першовідкривачем: нових знань, нових форм, нових методів»

Кваліфікаційні роботи включають:

- ◆ *Реферат*
- ◆ *Курсова робота*
- ◆ *Дипломна робота*

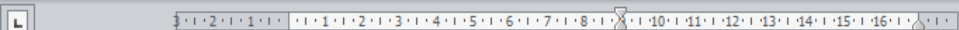
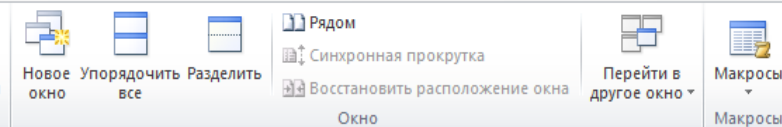
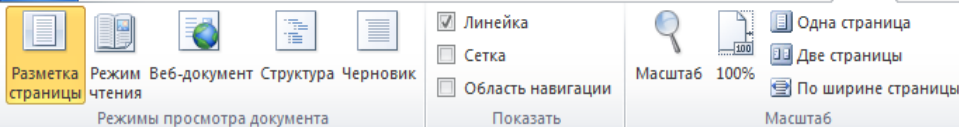
Вимоги до кваліфікаційних робіт:

- ◆ *актуальність теми*
- ◆ *критичний аналіз наукових видань з теми;*
- ◆ *чітка характеристика предмета, мети й методів дослідження*
- ◆ *узагальнення результатів, їх обґрунтування, висновки та рекомендації.*

3.

Схема наукової роботи

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ НАЦІОНАЛЬНИЙ АвіАЦІЙНИЙ Університет

ВЕЛИКА Вікторія Валеріївна
 студентка 402 групи
Навчально-наукового
Гуманітарного інституту

ВІДТВОРЕННЯ ПРОВЕРБІУМА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ПЕРЕКЛАДІ (на матеріалі романів Дж. К. Ролінг циклу «Гарі Поттер» та їх перекладів українською мовою)

*дипломна робота
на здобуття ОС «Бакалавр»*

Науковий керівник:
 кандидат філологічних наук,

ЗМІСТ

	2
Вступ.....	3
Розділ 1. Особливості передачі провербіума у художньому тексті.....	6
1.1 Провербіум у художньому творі як перекладацька проблема.....	6
1.2 Практика відтворення негативних волюнтаривів.....	10
1.3 Відтворення каламбурів.....	14
Розділ 2. Передача провербіума в романах фентезі Дж. К. Ролінг.....	20
2.1. Особливості словотворчості Дж. К. Ролінг.....	20
2.2. Передача ефекту каламбуру у творі жанру фентезі.....	25
2.3. Відтворення емоційного компоненту негативних волюнтаривів.....	31
Висновки.....	44
Список використаних джерел.....	47
Додаток А.....	51
Додаток Б.....	54
Додаток В.....	55

ВСТУП

Одним із основних напрямків розвитку сучасного перекладознавства є розробка питань, пов'язаних з проблемами перекладу художньої літератури, і зокрема, відтворення проverbs. Провербійум є частиною групи небагаточисленних еквівалентів, до яких відносять найістотніші явища і реалії дійсності: прислів'я, приказки (приповідки) та їх жанрові різновиди – вітання, побажання, прокльони, порівняння, прикмети, каламбури, тости. Формула двосторонньої еквівалентності виключає перекладацьку проблему. Вона виникає тоді, коли з'являється варіативність: можливість встановлення різних відповідників. Частина різновидів не має сталих, закріплених традицією відповідників. Це відбувається тоді, коли провербійум є носієм стилістичної інформації, що обов'язково передбачає варіативність перекладацьких рішень.

Стилістична мовотворчість, як сфера інтерпретації і творчих перекладацьких рішень завжди привертає увагу перекладознавців. Крім того, дослідження в області малих жанрів фольклорної прози висвітлюють експресивний потенціал порівнюваних мов. Наступним чинником, який зумовлює актуальність досліджуваної проблеми, є загострення полемки між дослідниками творчості Родінг, що не мають згоди щодо функціонування провербійума в її творах про Гаррі Поттера. Контекстуальний аналіз та лінгвістична кваліфікація провербійума Дж. К. Родінг в мові оригіналу та мовах перекладу сприятиме поглибленому вивченню особливостей відтворення авторського ідіостилу та ментальних механізмів моделювання «комічного» та «негативного», узвичаюючи актуальність дослідження.

Метою курсової роботи є комплексний аналіз особливостей перекладу з української

Гаррі Поттера, 66 їх відповідників українською мовою, було вилучено з українських перекладів.

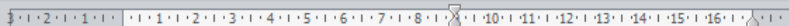
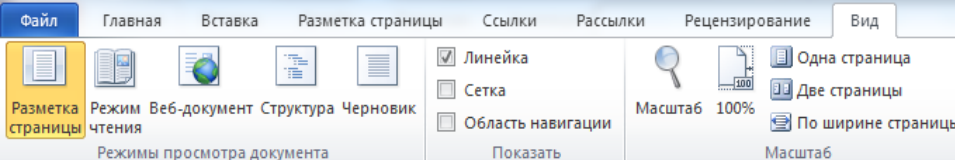
Предметом дослідження є особливості передачі провербійума англомовних фентезійних творів українською мовою.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких завдань:

1. Проаналізувати шляхи відтворення каламбуру та негативних волонтактивів з погляду перекладу.
2. Встановити розбіжності в системі англійської та української мови на прикладі досліджуваних текстів мови оригіналу і мови перекладу.
3. З'ясувати структуру провербійумів та можливість/неможливість їх відтворення у перекладі українською мовою.
4. Виявити інтертекстуальні зв'язки «комічного» та «негативного» у межах творів Дж. К. Родінг та особливості їх збереження/втрати при перекладі.
5. Встановити основні випадки деформації авторського наміру, а також види та причини часткової чи повної втрати інформації.

Теоретичне значення роботи полягає у подальшому дослідженні способів відтворення авторського ідіостилу, а також використання та перекладу провербійума, зокрема каламбуру та негативних волонтактивів. Отримані результати та висновки можуть вдосконалити методи визначення і перекладу каламбуру та негативних волонтактивів.

Практичне значення роботи полягає у можливості використання результатів аналізу в дослідженні авторського ідіостилу, визначення та перекладу з англійської на українську мову каламбуру та негативних волонтактивів, інтерпретації художнього тексту. Також дослідження буде

текстом оригіналу, зіставлення перекладів текстів трансформацій, дискурсивний та компонентний методи.

Матеріалом дослідження стала серія романів про Гаррі Поттера авторки Дж. К. Ролінг.

Наукова новизна роботи полягає у комплексному аналізі та класифікації одиниць каламбуру та негативних волюнтаривів у герпалогії про Гаррі Поттера авторки Дж. К. Ролінг, а також визначення способів їх перекладу українською мовою.

Курсова робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та 3-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 56 сторінок, з них 44 сторінки – основного тексту. Список використаних джерел налічує 44 позиції, з них 19 – наукові праці, 25 – ілюстративні джерела 3– довідкова література, 4 – Інтернет-джерела. Додаток А вміщує таблицю-госарій каламбуру та негативних волюнтаривів (заклять), додаток Б містить діаграму способів перекладу каламбуру, додаток В містить діаграму способів перекладу негативних волюнтаривів (заклять).

5

6

РОЗДІЛ I

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕДАЧІ ПРОВЕРБІУМА У ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ

1.1. Провербіум у художньому творі як перекладацька проблема

Мова – це неоціненний скарб кожного народу. Століттями вона накопичує та шліфує найкращі зразки народного досвіду, вираження людської думки та емоцій, ідеали моральності, що відтворені у вигляді провербіума. Саме за допомогою такого різновиду експресивної лексики можна відтворити все різноманіття народного життя: любов та ненависть, правду та брехню, працьовитість та лінь, мужність та боягузтво, радість та смуток.

Перекладач завжди був зацікавлений не лише змістовим навантаженням тексту іноземною мовою, а й його конкретним втіленням, оформленням, способом концептуально-експресивного вираження повідомлення рідною мовою [6, с. 19]. Питання адекватного відображення в перекладі стилістичних засобів вираження, а також збереження стилю у перекладі, завжди були найважливіми та вимагали від перекладача не лише професійних навичок транслітерації письмового та усного тексту, а й володіння екстралінгвістичними знаннями. Від того, наскільки успішними виявляться спроби перекладача передати сенс вихідного тексту, буде залежати сила впливу перекладеного твору на читача.

«Провербіум (лат. – приказка), або паремія (грец. *Paremia* – прислів'я) – це видове позначення фольклорних малих жанрів афористичного спрямування. Часом пареміями звать також інші малі жанри фольклорної прози: загадки,

Дипломна робота - Microsoft Word (Сбой активации продукта)   Работа с таблицами

Файл   Главная   Вставка   Разметка страницы   Ссылки   Рассылки   Рецензирование   Вид   Конструктор   Макет

Разметка страниц   Режим Веб-документа   Структура   Черновики   Линейка   Сетка   Область навигации   Масштаб 100%   Одна страница   Две страницы   По ширине страницы   Новое окно   Упорядочить все   Разделить   Рядом   Синхронная прокрутка   Восстановить расположение окна   Перейти в другое окно   Макросы

Режимы просмотра документа   Показать   Масштаб   Окно   Макросы

с. 389]. "*Butter mellow*" = «м'яке масло» (дослівно) – словосполучення утворене не за правилами англійської мови, проте авторка навмисне вжила саме такої конструкції, аби створити негативний волюнтарив (закляття). Перекладач у відтворенні заляття українською мовою керувався головним чином милозвучністю та точним римуванням, проте за допомогою засобів цільової мови зумів відтворити емоційне навантаження та структуру заляття. "*Caterwauling Charm's set off, they'll be onto you like bow truck leson doxy eggs*" [37, с. 560]; – «Спрацьовує заляття *«Котячий концерт»*, і всі на вас накидаються, як посіпаки на *доксині яйця*» [28, с. 558]. "*Caterwauling*" – українською мовою означає «крячати» (про котів), «нявчати» [39, с. 52], цим авторка хотіла передати зміст заляття, а саме його вплив на заманювання та привабливання, що можна порівняти з поведінкою котів навесні. Перекладач адаптував заляття під українського читача і зберіг гумористичне навантаження.

З огляду на досліджені приклади відтворення проverbsіума, а саме каламбуру (гри слів) та негативних волюнтаривів (заклять) можна дійти висновку, що перекладацькі деформації авторської думки є невід'ємною частиною перекладу твору. Основною причиною деформацій є прагнення перекладача відтворити зміст оригіналу зрозуміло для читача цільової мови та якомога якісніше передати ідею автора. Дослідивши ряд прикладів відтворення

ВИСНОВКИ

1. Проаналізувавши матеріал, що стосується теми роботи, та творчість авторки Дж. К. Ролінг, зокрема серію романів про Гаррі Поттера, можна зробити висновок, що переклад каламбурів та негативних волюнтаривів має свої особливості та правила, за допомогою яких можна створити адекватний переклад цільовою мовою. До основних прийомів перекладу каламбуру належать калькування, компенсація та вилучення. Переклад негативних волюнтаривів здійснюється за допомогою прийому транслітерації, адаптації та калькування. Використовуючи саме такі способи перекладу можна зберегти оригінальну ідею автора та передати точне значення гри слів та волюнтаривної лексики з негативною семантикою.

2. Основні розбіжності між системами української та англійської мови полягають у способі формування слів, застосуванні художніх засобів, а також граматичній будові речень. Англійській мові притаманна велика кількість омонімічних та багатозначних слів, що створює певні труднощі під час відтворення тексту українською мовою. Водночас структура формування слів української мови значно різноманітніша, що дає змогу відійти від дослівного способу перекладу та застосувати прийом адаптації, або компенсації. Українська мова має більш широкий спектр застосування художніх засобів, що полегшує

Файл Главная Вставка Разметка страницы Ссылки Рассылки Рецензирование Вид Конструктор Макет

Вставить Вырезать Копировать Формат по образцу Буфер обмена

Times New Roman 12 Шрифт

Абзац

Стили

АаБбВвГг, АаБбВвГг АаБбВв АаБб АаБбВв АаБбВв

П Абзац с... Выделение Заголов... П Заголов... П Заголов... П Название

Изменить стили Редактирование

79. Федоренко О.І. Науково-технічний переклад / О.І. Федоренко. – Тернопіль, Карп'юк, 2003. – 256 с.
80. Федорещ С. А. Англійські запозичення в мові сучасної української реклами : дис. на здобуття наук. канд. філол. наук : спец. 10.02.14 / С. А. Федорещ / Харків : Харк. нац. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди, 2005. – 203 с.
81. Цымбалюк Ю. В. Іншомовні слова з артиклями, засвоєні українською мовою / Ю. В. Цымбалюк // Українське мовознавство. – 1982. – № 10. –

383 p.

П. Джерела матеріалу дослідження

91. Англо-український глумачний словник з обчислювальної техніки, Інтернету і програмування / [уклад. : Е.М. Пройдаков, Л.А. Теплийкий]. – К. : СофтПрес, 2006. – 824 с.
92. Англо-український довідник з аеродинаміки / [уклад. В.Г. Жила, О.М. Переверзев, Є.П. Ударцев]. – К. : НАУ, 2005. – 188 с.

83

93. Гоффман П. Інтернетівський поштовий консорціум / Пер. з англ. // Світ науки. – 1998. – № 3. – 88 с.
94. Дорнбуш Рудігер, Фішер Стенлі. Макроекономіка / Пер. з англ. – К. : Основи, 1996. – 814 с.
95. Ландау Л. Д., Ліфшиц Є. М. Короткий курс теоретичної фізики / Пер. з англ. – К. : Основи, 1992. – 195 с.
96. Ландау Л. Д., Ліфшиц Є. М. Статистична фізика / Пер. з англ. – К. : Основи, 1992. – 215 с.
97. Ліфшиц Є. М., Пітаєвський Л. П. Фізична кінетика / Пер. з англ. – К. : Основи, 1993. – 186 с.
98. Нервова система та її значення в регуляції та узгодженні функцій організму і людини [Електронний ресурс] – Режим доступу:

84

- 107 Immune and Inflammatory Responses in the Nervous System. [Electronic resource]. – Access : http://en.wikipedia.org/wiki/Nervous_system
- 108 The Reconstruction of Meaning. Notes on German Interpretive Sociology. [Electronic resource]. – Access : www.qualitative-research.net/fqs-texte/3-05/05-3-45-e.htm
- 109 Stanley L. Stokes. Hydraulic Brakes / L. Stokes Stanley // Scientific American. – February, 1998. – 104 p.
- 110 Stix G. Wrapping up the Universe / G. Stix // Scientific American. – February, 1998. – P. 87 – 90.

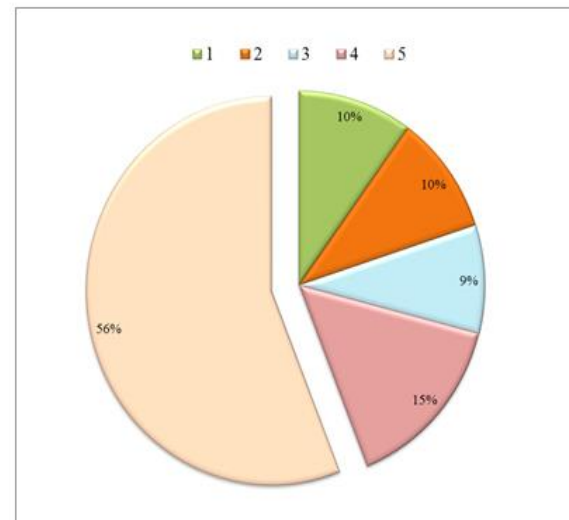
III. Довідкова література

111. Ахманова О. С. Словарь лингвистических терминов / О. С. Ахманова. – 4-е изд., стереотип. – М. : КомКнига, 2007. – 576 с.
112. Бажан Л. І. Словник літературознавчих термінів / Л. І. Бажан, І. С. Олійник.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Зведена картина способів відтворення фоностилістичного рівня в драматичних творах українськомовними перекладачами

1. Фонетичні заміни.
2. Фонетичні помилки.
3. Скорочені форми слів.